

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 Павло Бойко

«01» вересня 2025

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

 Тетяна БОЙКО

Протокол засідання кафедри

Лісового та садово-паркового господарства ХДАЕУ

від «01» вересня 2025 року №1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІСОВА ЕНОТОМОЛОГІЯ

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма – Лісове господарство

Спеціальність – 205 Лісове господарство

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

Херсон – 2025

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Лісова ентомологія
Факультет	Рибного господарства та природокористування
Назва кафедри	Кафедра лісового та садово-паркового господарства
Викладач	Лекційні заняття викладає: Семенюк Станіслав Кузьмич, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства. Лабораторні та практичні заняття викладає: Семенюк Станіслав Кузьмич, кандидат біологічних наук, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства.
Контактна інформація	kaf_lis@ksaeu.kherson.ua semeniuk_s@ksaeu.kherson.ua
Графік консультацій	Понеділок, середа 14.00 – 16.00 конференція Zoom https://us04web.zoom.us/j/9933944362?pwd=n2IbhADdr41rxSs7bNgvc9gwtpdbut.1 Ідентифікатор конференції: 9933944362 Код доступу:0808
Програма дисципліни	є
Мова викладання	українська

2. Анотація курсу

Анотація курсу	Дисципліна «Лісова ентомологія» є дуже важливим компонентом у підготовці майбутніх фахівців лісового та садово-паркового господарства. Знання з дисципліни «Лісова ентомологія» стануть в нагоді при підборі порід при створенні лісів, набути навички по виявленню та боротьбі зі шкідниками у природних та штучних насадженнях.
Інформаційний пакет дисципліни	http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/enrol/index.php?id=862

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Професійна підготовка бакалаврів садово-паркового та лісового господарства в галузі захисту насаджень від шкідників.
Завдання вивчення дисципліни	В результаті вивчення курсу «Лісова ентомологія» здобувачі опановують знання про: - основи класифікації комах; - основні групи та види комах, які можуть бути потенційними шкідниками насаджень, їх впливом на стійкість деревних порід та насаджень; - сучасні методи та засоби їх захисту; - засоби лісопатологічного моніторингу; - методики ентомологічних обстежень, методи обліку чисельності комах-шкідників та прогнозу їх розвитку.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	<p>ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК-6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.</p> <p>ЗК-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК-10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ЗК-11. Навички здійснення безпечної діяльності.</p> <p>ЗК-12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>
Спеціальні (фахові)	<p>ФК-3. Здатність використовувати знання й практичні для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.</p> <p>ФК-5. Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду.</p> <p>ФК-6. Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання.</p> <p>ФК-9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.</p> <p>ФК-10. Здатність організувати роботу малих колективів виконавців.</p> <p>ФК-11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.</p> <p>ФК-12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.</p>
Програмні результати навчання (ПРН)	

ПРН	<p>ПРН-3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.</p> <p>ПРН-4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.</p> <p>ПРН-9. Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання.</p> <p>ПРН-10. Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та докільля, стану мисливських тварин та їх кормової бази.</p> <p>ПРН-13. Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.</p>
------------	--

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2025-2026 н. р.
Семестр	шостий
Курс	третій
Обов'язкова компонента/ Вибіркова компонента	Обов'язкова компонента ОК 29
Пререквізити	<p>Базовими дисциплінами для засвоєння курсу «Лісова ентомологія» є «Ботаніка», «Лісова зоологія», «Дендрологія», «Лісова фітопатологія».</p> <p>Базові знання дисциплін розширюються і уточнюються згідно специфіки спеціальностей «Садово-паркове господарство» та «Лісове господарство». Теми, знання яких є первинними: «Екологічні групи рослин по відношенню до основних екологічних факторів», «Життєві форми рослин», «Морфологічні ознаки та особливості деревних рослин», «Лісознавство», «Фітоценоз. Біогеоценоз. Екосистема. Біосфера», «Лісівництво».</p>
Постреквізити	Знання з дисципліни «Лісова ентомологія» є базовими для дисциплін, «Лісові культури» «Озеленення населених місць», «Організація с.-п. та л.-г. виробництва».

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	4 кредитів /120 год.
Лекції	24 год. лекцій
Практичні / Семінарські	36 год. практичних
Лабораторні	
Самостійна робота	60 год. самостійної роботи

Форма підсумкового контролю	6 семестр – екзамен
------------------------------------	---------------------

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	-
Обладнання	інтерактивна дошка, проектор, визначники, бінокляри.

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт тощо. Навчальний курс включає самостійну роботу здобувачів, яка може бути забезпечена бібліотечним фондом університету та кафедри. В умовах дистанційного навчання, передбачений більш високий ступінь самостійності здобувачів, відповідальності за набуті знання та самодисципліни.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (можливо вказати – 40% від загальної суми балів за конкретне заняття). Перескладання проходить в індивідуальному порядку на консультаціях, згідно графіку консультацій викладача (в разі дистанційного навчання можливо відпрацювання через електронні платформи).
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання попущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування). Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом іспиту заборонено.

9. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість	
			годин	днів

			лек.	лаб.	пр.	с.р.	
Змістова частина 1 Загальна частина лісової ентомології							
за розкладом	Тема 1	Введення в лісову ентомологію.	2	-	-	2	2
за розкладом	Тема 2	Зовнішня будова комах.	2		4	4	2
за розкладом	Тема 3	Внутрішня будова комах.	2		4	4	4
за розкладом	Тема 4	Розмноження, розвиток і життєві цикли комах. Біологія комах.	4		4	6	8
за розкладом	Тема 5	Систематика та класифікація комах.	2	-	2	4	6
	ПК ЗЧ 1	Усний контроль					4
Змістова частина 2 Спеціальна частина лісової ентомології							
за розкладом	Тема 6	Хвоє- та листогризучі шкідники лісу.	4		6	14	8
за розкладом	Тема 7	Стовбурні шкідники лісу.	2		8	12	4
за розкладом	Тема 8	Шкідники підземних частин рослин.	4		4	10	8
за розкладом	Тема 9	Екологія та динаміка шкідників.	2		4	4	6
	ПК ЗЧ 2	Письмовий контроль					4

10. Форми і методи навчання

Лекція	Під час лекцій використовуються інформаційно-повідомляючий, пояснювально-ілюстративний, пояснювально-спонукальний, проблемний методи викладання теоретичного матеріалу. Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій
Практичні /Семінарські	Практичні заняття передбачають усні доповіді здобувачів вищої освіти, бесіду, аналіз наочного матеріалу, екскурсії до парків, дендропарків та ботанічного саду.
Лабораторні	Лабораторні роботи передбачають використання інформаційно-повідомляючий, пояснювально-ілюстративний, пояснювально-спонукальний, дослідницько- пошуковий, проблемний методи.
Самостійна робота	Самостійна робота з засвоєння теоретичного матеріалу, при виконанні завдань для поточного контролю і контролю змістовних частин передбачає використання: - пошукового методу та аналітико-синтетичного, пошук інформації та її обробка – робота у мережі Internet тощо; - робота з електронними носіями інформації – електронні підручники, медіатека тощо; - експериментальна робота під час практики;

11. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль

Викладач систематично проводить контроль знань здобувачів. Силабусом дисципліни передбачено проводити: поточний контроль – опитування (індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда), доповіді на практичних заняттях, виконання самостійних завдань проблемно-творчого характеру, складання тестових завдань, написання термінологічних диктантів.

Підсумковий контроль за змістовою частиною

виконання модульної контрольної роботи та усне опитування

Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю є письмово-усний екзамен. Види запитань з відкритими відповідями.

Основні вимоги до контролю знань наведені у Положенні про проведення поточної атестації та семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів) та екзамен (не більше 40 балів).

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)									Екзамен	Підсумкова оцінка (екзамен)
Змістова частина №1					Змістова частина №2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	40	100
2	4	4	8	10	8	4	8	12		

12. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	Задовільно	не зараховано
35-59	FX	Незадовільно	
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	<ol style="list-style-type: none">1. Завада М.М. Лісова ентомологія / М.М. Завада К.: КВІЦ, 2007. 216 с.2. Падій М.М. Лісова ентомологія. К.: Вид. УСГА, 1993. 352 с.3. Зінченко О.П. Лісова ентомологія. Частина I. Загальна ентомологія: метод. рек. до викон. лабораторних робіт. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2012. 36 с.4. Зінченко О.П. Лісова ентомологія. Частина II. Спеціальна частина: Метод. рек. до викон. лабораторних робіт. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2012. 36 с.
Додаткова	<ol style="list-style-type: none">1. Бойко Т. О. Таксономічна структура і стан вуличних насаджень міста Херсон. Науковий вісник НЛТУ України, 2019, т. 29, № 8, С. 51-55.2. Бойко Т.О. Фітосанітарний стан зелених насаджень міста Херсон. Науковий вісник НЛТУ України. Львів, 2020. 30 (4), С.67-72. http://hdl.handle.net/123456789/48373. Бойко Т.О. Результати попереднього фітопатологічного обстеження деревних рослин дендропарку Херсонського державного аграрного університету. Таврійський науковий вісник. Вип. 94. 2015. С.118-124. http://dspace.ksau.kherson.ua/handle/123456789/7334. Бойко Т.О. Попередні результати досліджень фітосанітарного стану зелених насаджень міста Херсон. Integración de las ciencias fundamentales y aplicadas en el paradigma de la sociedad post-industrial: Colección de documentos científicos «ΛΟΓΟΣ» con actas de la Conferencia Internacional Científica y Práctica (Vol. 1), 24 de abril de 2020. Barcelona, España. 101-104. http://dspace.ksau.kherson.ua/handle/123456789/30465. Мешкова В.А. Історія і географія масових розмножень комах-хвоєлистогризів / В.А. Мешкова. Х.: Майдан, 2002. 243 с.6. Євтушенко М.Д., Лісовий М.П., Пантелеєв В.К., Слюсаренко О.М. Імунітет рослин / За ред. акад. УААН М. П. Лісового. К., 2004. 286 с.
Інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none">1. Відловлення комах та оформлення колекції Сайт журналу "Вестник Зоологии" 2019 р. URL: https://www.izan.kiev.ua/library.htm